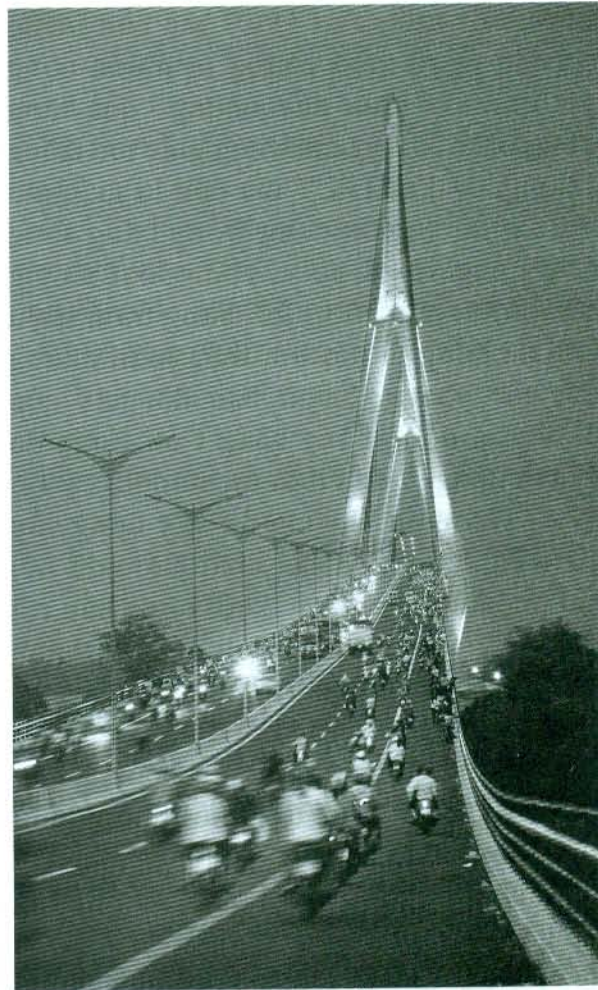


THÀNH PHỐ CẦN THƠ MƯỜI NĂM, MỘT CHẶNG ĐƯỜNG PHÁT TRIỂN

Trần Cam My

Mười năm trước, vào ngày 02 tháng 1 năm 2004, thành phố Cần Thơ đã đạt được một thắng lợi tuyệt vời. Đó là việc Quốc hội sau khi triển khai Nghị quyết số 21 của Bộ Chính trị, đã thông qua Nghị quyết số 22 về việc chia và điều chỉnh địa giới hành chính một số tỉnh, theo đó chia tỉnh Cần Thơ thành thành phố Cần Thơ trực thuộc Trung ương và tỉnh Hậu Giang. Thực hiện Nghị quyết số 22 của Quốc hội, Chính phủ ban hành Nghị định số 05/2004 thành lập Thành phố Cần Thơ (TPCT) trực thuộc TW gồm các quận: Ninh Kiều, Bình Thủy, Cái Răng, Ô Môn và các huyện Phong Điền, Cờ Đỏ, Vĩnh Thạnh, Thốt Nốt và các xã, phường, thị trấn.

Nghị định 05/2004 thực sự là một dấu ấn ngoạn mục của TPCT trên tiến trình phát triển, nhưng cũng đã đặt TPCT đối diện với nhiều khó khăn, thách thức. Lúc đó, gần như không một ai trong số những người dân thành phố có thể hình dung được diện mạo tương lai của TPCT sau mười năm sẽ như thế nào. Trong số các quận huyện trực thuộc thành phố Cần Thơ hồi ấy chỉ có một số quận như Ninh Kiều, Bình Thủy, Cái Răng... có đủ tiềm lực và điều kiện; còn các huyện khác như Phong Điền, Cờ Đỏ, Vĩnh Thạnh chỉ dựa vào sản xuất nông nghiệp nhỏ lẻ, cơ sở vật chất còn sơ sài. Trở thành thành phố trực thuộc TW nhưng TPCT lại thiếu vốn đầu tư, năng lực tài chính hạn chế, thiếu nguồn lao động trình độ cao... trong khi



Chiều Xuân Cần Thơ Ảnh: Tô Hoàng Vũ

kết cấu hạ tầng còn bao nhiêu việc phải thực hiện. Ước muốn cho thành phố quê hương được sánh vai với các thành phố trực thuộc TW khác thì rất nhiều, nhưng “vốn liếng” của TPCT nắm trong tay lúc đó ví như “những viên ngọc thô” chưa được tinh luyện đúng mức. Và để có được những bước đi ngoạn mục, đúng hướng mong ước, như hôm nay, TPCT cũng đã phải trải qua nhiều vấp vấp, khó khăn. Ban thường vụ Thành ủy lâm thời lúc đó

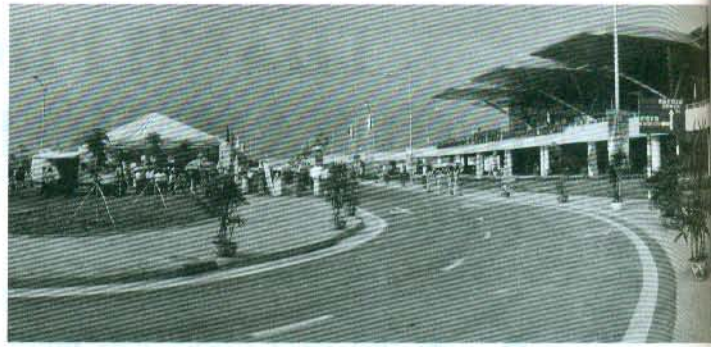
đã kiến nghị và được Bộ Chính trị dành một cuộc họp để giúp cho Cần Thơ vượt qua những khó khăn buổi đầu. Cuộc họp này sau đó được thể chế hóa thành Nghị quyết 45 Bộ Chính trị về xây dựng và phát triển TPCT, như một dấu ấn không thể nào quên của TPCT. Nghị quyết 45 Bộ Chính trị không chỉ giúp thiết kế lộ trình phát triển cho TPCT mà còn mang lại cho thành phố chúng ta nhiều công trình tầm cỡ thời đại, những “quà tặng trong mơ”, không chỉ trong giấc mơ riêng của người dân TPCT mà còn là giấc mơ chung của bà con vùng Đồng bằng sông Cửu Long và cả nước. Hàng loạt những công trình tầm cỡ trị giá hàng trăm triệu USD, những dự án lớn thỏa mãn những ước mơ phát triển từ bao đời nay của bà con ở đồng bằng sông Cửu Long do Trung ương đầu tư liên tục ra đời:

- Tháng 9/2004 dự án xây dựng cầu Cần Thơ có chiều dài nhất nước để nối hai bờ sông Hậu được khởi công hầu rút ngắn đáng kể khoảng thời gian từ thành phố Hồ Chí Minh về các tỉnh đồng bằng.

- Đầu năm 2005 khởi động dự án cải tạo sân bay Trà Nóc thành cảng hàng không quốc tế, đáp ứng niềm ao ước từ bao đời là muốn “cất cánh” hội nhập với năm châu của người dân ở đồng bằng sông Cửu Long.

- Năm 2005, Trung tâm điện lực Ô Môn với công suất thiết kế 3600MW, là trung tâm năng lượng có *qui mô đứng thứ nhì cả nước*, được triển khai nhằm cung cấp nguồn năng lượng thiết yếu cho sự phát triển, cũng như phục vụ cho những tiện nghi sinh hoạt trong thời kỳ mới của bà con trong toàn khu vực.

Cùng với ba công trình này, việc hoàn thành giai đoạn I Cảng Cái Cui để đón tàu tải trọng lớn ra vào vận chuyển hàng hóa vào cuối năm 2008, đã tạo thêm nguồn lực mới hấp dẫn các nhà đầu



Nhà ga Sân bay Cần Thơ Ảnh: *Trần Anh Tuấn*

tư ở nhiều lĩnh vực: giao thông đường bộ, giao thông đường hàng không, giao thông đường thủy nội địa & quốc tế và cả nguồn năng lượng để phát triển. Nhưng, những công trình hạ tầng đó dù cho có hiện đại, tầm cỡ đến đâu, cũng không thể giúp cho TPCT cất cánh nếu đa phần những người dân ở đây vẫn chưa chuyển dịch được cơ cấu kinh tế từ sản xuất nông nghiệp nhỏ lẻ là chính, sang cơ cấu dịch vụ thương mại và công nghiệp, trên một nền tảng đất đai manh mún vì qua chia chác nhiều đời. Vả lại, bất cứ dự án phát triển nào, trước hết cũng bắt nguồn từ con người và để phục vụ con người. Vậy điều kiện cần và đủ ở đây, là phải nâng cao mức sống và trình độ văn hóa của bà con trong vùng. Mà để chuyển đổi cơ cấu kinh tế văn hóa cho một bộ phận dân chúng bao đời chỉ biết mảnh ruộng, bờ vườn, thì không có gì nhanh gọn bằng cải thiện hệ thống giao thông và điện khí hóa nông thôn. Vậy mà vào năm 2006, tức là sau hai năm trở thành thành phố trực thuộc TW, thành phố Cần Thơ lại có đến 15 xã phường không có đường ô tô, dù chỉ cách trung tâm quận Ninh Kiều chưa đến 10 km. Phải nâng cấp giao thông và kéo lưới điện về nông thôn mới có thể đưa đời sống của người dân lên một tầm cao mới. Lúc đó ở TPCT đang có những dự án đường giao thông trọng điểm như tỉnh lộ 921 nối Cờ Đỏ với Thốt Nốt, đường 923 nhằm phát triển vành đai

kinh tế Phong Điền-Ô Môn và tỉnh lộ 932 nối Vàm Xáng-Trầu Hôi đã bị xếp lại, dở dang nhiều năm vì thiếu vốn đầu tư và vướng mắc trong khâu giải phóng mặt bằng. Để vượt qua trở ngại đó, thành phố Cần Thơ đã vận động kêu gọi người dân đồng thuận với chủ trương “nhà nước và nhân dân cùng làm”. Nhiều tấm gương dân chúng hiến đất để làm đường, làm trường học liên tiếp xuất hiện. Người dân đồng thuận vì sự đi lên của thành phố để được thụ hưởng những lợi ích mà dự án mang lại. Nhờ vậy hầu như tất cả những dự án bị dang dở trước đó nhiều năm, được tiếp tục thi công và hoàn thiện. Đường đã thông thì liền được kéo lưới điện quốc gia, đưa ánh sáng về nông thôn, làm nức lòng người dân. Không chỉ nâng cấp hệ thống giao thông ở vùng nông thôn, TPCT còn rầm rộ nâng cấp và mở rộng các con hẻm ở nội ô, khai thông dòng chảy, xóa bỏ nhà sàn ven những con rạch nước đen ô nhiễm từ bao đời. Bằng nguồn vốn ODA, TPCT còn xây bờ kè, mở đường, xây dựng công viên hai bên bờ những con rạch vừa khai thông... tạo được nhiều điểm nhấn về mỹ quan: xanh, sạch, đẹp làm nức lòng người dân thành phố.

Từ những bệ phóng ban đầu ấy, TPCT đã có những bước tiến vượt bậc trong những năm sau đó. Đầu năm 2009 Cảng hàng không quốc tế Cần Thơ khánh thành giai đoạn I và khai trương đường bay Cần Thơ- Hà Nội, mở ra “cánh cửa trời” để TPCT bay cao trên đường hội nhập. Cũng vào thời điểm này Tổ máy số 1 công suất 330 MW của Nhà máy điện Ô Môn I hòa lưới điện quốc gia thành công, tạo thêm nguồn lực cho sự phát triển của TPCT và cả vùng đồng bằng. Niềm vui của TPCT càng được nhân lên khi cảng Cái Cui xây dựng xong giai đoạn 1 cho phép đón tàu trọng tải lớn ra vào vận

chuyển hàng hóa. Tháng 4-2010 cầu Cần Thơ đã khánh thành và chính thức đi vào hoạt động. Từ những ưu thế căn cơ trên, TPCT cũng có những bước phát triển về giáo dục, y tế và an sinh xã hội đáng ghi nhận.

Ngành giáo dục-đào tạo TPCT đã phát huy tốt vai trò “đầu kéo” giáo dục đào tạo vùng ĐBSCL ra khỏi vùng trũng của cả nước. Với 85 GS, PGS; 394 tiến sĩ; 1788 thạc sĩ hiện có, thành phố Cần Thơ là nơi tập trung một số lượng chất xám cao nhất trong vùng. Trường đại học Cần Thơ trong vai trò là một trường đa lĩnh vực, đa ngành, có uy tín trong và ngoài nước, đang được xếp vào trong **top 100 trường xuất sắc** khu vực Đông Nam Á. Ngoài giáo dục đại học, ngành giáo dục TPCT cũng phấn đấu nâng cao tỷ lệ giáo viên đạt chuẩn từ 96% lên 99.94% và xóa các lớp học ba ca để vươn lên top đầu của khu vực ĐBSCL.

Song song với đà phát triển đô thị và chuyển dịch kinh tế, TPCT luôn chú trọng đến khía cạnh chăm lo sức khỏe cho người dân. Ngành y tế TPCT cũng đã tiến bộ một bước đáng ghi nhận. Ngày 27-5-2005 Bệnh viện đa khoa Cần Thơ mới xây dựng ở quận Ninh Kiều được bàn giao về Bộ Y tế quản lý và được đổi tên thành Bệnh viện đa khoa trung ương Cần Thơ qui mô 700 giường. Bệnh viện được đầu tư thêm trang thiết bị hiện đại phục vụ khám chữa bệnh cho người dân Cần Thơ và các tỉnh khu vực đồng bằng sông Cửu Long. Ngoài ra TPCT còn tập trung đầu tư cho các dự án y tế có chất lượng như: Trung tâm truyền máu huyết học, xây dựng trường Đại học Y Dược. Hiện nay toàn thành phố có 133 đơn vị y tế với 27 bệnh viện trong đó có 10 bệnh viện chuyên khoa, 4 bệnh viện ngoài công lập và 1.600 phòng khám tư nhân đủ để chăm sóc sức khỏe và cho nhân

dân TPCT và trong vùng.

Để nâng tầm đời sống kinh tế và văn hóa ở các huyện ngoại thành, ngoài việc vận động xây dựng nhà tình nghĩa, nhà đại đoàn kết (trong 10 năm qua xây dựng được 2100 căn nhà tình nghĩa), TPCT còn khởi công Dự án nhà ở cho người có thu nhập thấp tại những vùng ven nội ô, như ở khu đô thị Nam Cần Thơ. Dự án này đang được nhiều người dân quan tâm để mong có một nơi chốn an cư ổn định. Song song với việc ổn định chỗ ở cho người dân, TPCT còn rất quan tâm đến việc đào tạo nghề cho lao động ngoại thành để góp phần giải quyết việc làm cho người có nhu cầu. Với định hướng phát triển sản xuất lúa hàng hóa theo vùng tập trung để dễ dàng cơ giới hóa, Thành phố Cần Thơ đã triển khai xây dựng mô hình “Cánh đồng mẫu lớn” từ vụ hè thu năm 2011 với qui mô 400 ha tại huyện Vĩnh Thạnh. Năm 2012 tiếp tục mở thêm 33 cánh đồng với tổng diện tích gần 9000 ha tại các huyện Cờ Đỏ, Vĩnh Thạnh, Thới Lai và quận Thốt Nốt, trong đó có 50 ha sản xuất theo tiêu chuẩn GlobalGAP và 63 ha theo tiêu chuẩn VietGAP. Mô hình này cùng với chủ trương liên kết bốn nhà (Nhà nông, Nhà nước, Nhà khoa học và Nhà doanh nghiệp) càng lúc càng chứng tỏ tính ưu việt, khả dĩ đưa sản phẩm nông nghiệp Cần Thơ lên một tầm cao mới, đủ sức cạnh tranh.

Thương mại dịch vụ trong mười năm qua cũng được sắp xếp lại trật tự văn minh hơn, trong đó có việc nâng cấp và xây mới các chợ truyền thống và các trung tâm thương mại. Năm 2010, TPCT có 102 chợ, tăng 14 chợ so với năm 2005. Các trung tâm thương mại Thốt Nốt, Vĩnh Thạnh, Phong Điền... ra đời ở các quận huyện và một chuỗi hệ thống siêu thị nổi tiếng như: Metro Hưng Lợi,

Vinatex Cần Thơ, Maximart Cần Thơ, trung tâm thương mại Big C có mặt ở khu vực trung tâm, đã đáp ứng được nhu cầu mua sắm càng ngày càng tăng của người dân TPCT. Thương mại dịch vụ- du lịch cũng phát triển không ngừng. Trong năm 2013, TPCT đã có 1.250.000 khách lưu trú, trong đó có hơn 200.000 khách quốc tế. Doanh thu đã cán mốc 1000 tỉ đồng.

Bên cạnh những mục tiêu phát triển kết cấu hạ tầng về kinh tế, văn hóa, giáo dục và an sinh, TPCT luôn luôn chú trọng giữ vững an ninh trật tự trên địa bàn. Là địa phương có vị trí trung tâm của ĐBSCL: nơi đặt Bộ Tư lệnh Quân khu 9, Ban Chỉ đạo Tây Nam bộ và nhiều cơ quan của Trung ương, thành phố Cần Thơ luôn giữ ổn định tình hình an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội để tạo nền tảng vững chắc cho kinh tế, xã hội phát triển. Nhiều vụ trọng án kể cả băng tội phạm quốc tế sử dụng công nghệ cao đã bị lực lượng an ninh TPCT phanh phui bắt giữ, củng cố thêm niềm tin trong nhân dân. Ví như vụ bắt giữ 13 tên, hầu hết là người Đài Loan sử dụng thiết bị công nghệ cao để lừa đảo qua mạng để chiếm đoạt tài sản vào tháng 8/2010, khi chúng chưa kịp thực hiện phi vụ nào. Công an TPCT cũng đã phá chuyên án mua bán nội tạng ra nước ngoài, bắt 8 đối tượng chuyên móc nối đưa người ra nước ngoài để bán thận vào năm 2011. Công an thành phố Cần Thơ luôn duy trì, đẩy mạnh phong trào *Toàn dân bảo vệ an ninh tổ quốc* một cách hiệu quả, nhờ sự đồng thuận của các tầng lớp nhân dân. Nếu ở khu vực thành thị, các lực lượng an ninh xung kích, bảo vệ dân phố, luôn sát cánh cùng lực lượng công an trong các cuộc tuần tra trấn áp tội phạm, thì ở những huyện xã vùng ven, các mô hình “Cổng rào an ninh trật tự” và “Đèn trước ngõ, mồi trong nhà” đã

phát huy được nhiều hiệu quả tích cực. An ninh trật tự được giữ vững và người dân an tâm sản xuất.

Thành phố Cần Thơ hiện quy hoạch 8 khu công nghiệp tập trung với diện tích 2.164 ha, trong đó 4 khu đã đi vào hoạt động. Hiện nay có 206 dự án còn hiệu lực với tổng vốn đầu tư đăng ký là 1,84 tỉ USD. Cả thành phố hiện có khoảng 8000 cơ sở công nghiệp hoạt động thu hút hơn 73.000 lao động. Năm 2010 kim ngạch xuất khẩu của TPCT đã vượt qua mốc 1 tỉ USD và 2 năm sau đạt mức 1,3 USD, tăng gấp 6 lần năm 2004.

Sau mười năm trở thành thành phố trực thuộc TW, bộ mặt thành phố Cần Thơ đã có những đổi thay tích cực làm ngậy ngát lòng người. Nhiều khu đô thị ở các huyện mới như Thới Lai, Vĩnh Thạnh, Cờ Đỏ, Phong Điền đẹp như mơ, khiến những người dân gốc nơi ấy mới xa quê chừng vài năm trở về đã ngỡ ngàng. Đặc biệt trong 10 năm qua, huyện Phong Điền đã huy động hàng ngàn tỉ đồng để giải tỏa dây nhà “chờ lở” sát bờ sông, cặp tỉnh lộ 923, để làm bờ kè, bố trí công viên. Phong Điền cũng xây dựng thêm nhiều cầu đường mới, các khu nhà công vụ, trung tâm thương mại để mở rộng khu chợ thị trấn và phá thế độc đạo cho

huyện nhà. Tại nội ô, cầu Hưng Lợi dài và đẹp hơn hẳn cầu Quang Trung đã bắc ngang sông Cần Thơ, nối đại lộ Nguyễn Văn Linh và quốc lộ 91 với đường Nam sông Hậu, tạo thêm một cửa ngõ mới vào thành phố Cần Thơ. Những khu đô thị Nam Cần Thơ như Hưng Lợi, Hưng Phú, Phú An, Hoàng Quân (586), Nam Long được qui hoạch đồng bộ, ngăn nắp đẹp như những khu dân cư ở nước ngoài. Đường Nguyễn Văn Cừ nhờ cây cầu mới vững chãi, đã chồm qua Cồn Khương mở ra một khu đô thị sinh thái với nhiều biệt thự sang trọng cao cấp với hồ bơi, sân vườn. Tuyến đường này còn vượt qua tỉnh lộ 91 để vào gặp lộ Vòng Cung ở Mỹ Khánh, giới thiệu một vành đai xanh cây trái, sông nước hữu tình. Nhưng, con đường rộng và ấn tượng nhất cho đến thời điểm này chính là đại lộ Võ Văn Kiệt nối từ đường Mậu Thân lên Cảng Hàng Không, con đường được thiết kế hai chiều thênh thang, cầu đôi cặp nhau, hai bên lề và dải phân cách thật rộng trồng hoa kiểng, như một công viên hoa dài hơn 5 km để TPCT đón khách.

Mười năm sau khi đã trở thành thành phố cấp quốc gia, TPCT đã có một bước tiến dài để trở thành một thành phố công nghiệp trẻ, một đô thị nông nghiệp chất lượng cao, một trung tâm thương mại dịch vụ và du lịch của vùng đồng bằng. Con đường phía trước còn dài và cũng không ít thách thức. Nhưng với quyết tâm của Đảng bộ và nhân dân Cần Thơ, bằng bản lĩnh và kinh nghiệm của mười năm nỗ lực phấn đấu với những thành tựu như hiện giờ, tin rằng thành phố Cần Thơ sẽ còn tiếp tục phát triển bền vững để tiến mạnh, tiến xa hơn.



Trung tâm điện lực Ô Môn Ảnh: Tô Hoàng Vũ